

напрямку. Так з дня прийняття незалежності України та до сьогодні ще не створилася стала законодавча нормативна база, як б задовольняла всі групи користувачів.

Перелік посилань:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-XII. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки. Київ: Знання, 2005. 208 с.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом М-ва фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.

5. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / за заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 6 е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2006. 756 с.

6. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Київ: ЦУЛ. 2019. 520 с.

7. Загородній А.Г., Партин Г.О., Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: підручник. Київ: Знання, 2017. 550 с.

ПІДСТАВИ ТА НАСЛІДКИ, ЯКІ Є ЗАЗНАЧЕНИМИ В ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ВИЗНАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ДОГОВОРУ НЕДІЙСНИМ

Перунова О.М., канд. юрид. наук, доцент

Рождественський О.А., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Опираючись на сучасну нормативну базу про визнання господарського договору недійсним, слід зазначити, що регулювання цього доволі цікавого питання покладено перш за все на Конституцію України, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Господарсько-процесуальний кодекс України та Постанову Пленуму Вищого Господарського суду України від 29 травня 2013 року

№ 11 «Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними».

Сам по собі договір, як форма укладення згоди має дуже велике значення і для виконання тих самих економічних домовленостей між суб'єктами господарських відносин, а також розглядається як форма певного зобов'язального права, не виконання якого веде до певних правових наслідків. От чому можна з великою долею вірогідності підкреслити необхідність дійсності господарського договору у підприємницьких, господарських правовідносинах.

Для надбання законної сила договір має відповідати своїм загальним вимогам, які є зазначеними і передбаченими ст. 203 ЦК України:

- зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам;

- особа, яка вчиняє правочин, повинна мати необхідний обсяг цивільної дієздатності;

- волевиявлення учасника правочину має бути вільним і відповідати його внутрішній волі;

- правочин має вчинятися у формі, встановленій законом;

- правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним;

- правочин, що вчиняється батьками (всиновлювачами), не може суперечити правам та інтересам їхніх малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей.

Також згідно ст. 215 ЦК України відсутність у момент вчинення правочину вимог його чинності, передбаченими ст. 203 ЦК України, вони визнаються не дійсними. Цей стан договору має по своїй суті неправомірну природу і ми не можемо опиратися на розуміння його легітимності, юридичної законної природи, наприклад використання з боку одного з суб'єктів обману, насильства, шантажу.

До речі, ЦК України, оскільки цей нормативний документ має фундаментальний характер, пов'язаний з договірним правом, визначає так звану нікчемність господарського договору та вказує на певні оспорюванні, які можуть виникнути між сторонами при його виконанні. Відмінність полягає в тому, що нікчемний правочин є недійсним в силу закону, а оспорюваних стає недійсним внаслідок прийняття судового рішення, до якого може звернутися люба сторона цієї угоди, таким чином суд стає ще одним учасником визнання договору дійсним, або ні.

У судовому порядку розглядаються справи за позовами: про визнання оспорюваного правочину недійсним і застосування наслідків його недійсності; про застосування наслідків недійсності нікчемного правочину; про встановлення нікчемності правочину та застосування наслідків недійсності нікчемного правочину (позов про встановлення нікчемності правочину може пред'являтися окремо, без застосування наслідків недійсності нікчемного правочину).

Якщо, звернути увагу на господарський кодекс України, то від достатньо довго не зазначав розуміння недійсності правочину (нікчемні чи оспорувальні), а вказував лише на поняття «недійсності господарського зобов'язання». Сьогодні ГК України все ж таки має в своїй основі розуміння відносно недійсності та оспорювання згідно таких принципів, які є зазначеними у ЦК України. Отже проведена певна законодавча паралель використання цих термінів, що безперечно дуже доцільно і добре впливає на розуміння єдиних поглядів законодавства на одні і ті ж самі дії і юридичні факти з цивільних та господарських справ, фізичними і юридичними особами зі справ по договорам.

Так, наприклад ч. 1 ст. 220 ЦК України фіксує, що у разі недотримання сторонами вимог закону про нотаріальне посвідчення договору такий договір є нікчемним. Згідно із ч.2 ст. 220 ЦК України, якщо сторони домовилися стосовно всіх істотних умов договору, що підтверджується пи-

сьмовими доказами, і відбулося повне або часткове виконання договору, але одна зі сторін ухилилося від його нотаріального посвідчення, суд може таки визнати такий договір дійсним (у цьому випадку нотаріального посвідчення договору не вимагається). Інші вимоги щодо визнання договорів дійсними, у тому числі заявлені в зустрічному позові у справах про визнання договорів недійсними, не відповідають можливим способам захисту цивільних прав та інтересів (такі позови не підлягають задоволенню).

Визначимо, що ЦК України своїм законодавством відносно договірного права дуже впливає на розуміння цього зобов'язального права у господарських, підприємницьких правовідносинах, також можна нагадати ст. 228 ЦК України, яка розглядає правочини спрямовані на порушення конституційних прав і свобод людини і громадянина; правочини спрямовані на знищення, пошкодження майна фізичної або юридичної особи, держави, територіальної громади, незаконне заволодіння ним.

Згідно ст. 118 ЦК України порушення вимог закону про обов'язкову письмову форму договору є підставою його недійсності (нікчемності) лише за умови, що такий наслідок прямо передбачено законом (наприклад, для правочинів щодо забезпечення виконання зобов'язання, договір застави, іпотеки).

Визнання недійсності використання цивільного договору передбачені ст. 216 ЦК України, яка зазначає, що у разі, якщо договір ще не виконаний, він є таким, що не створює жодних юридичних наслідків, кожна зі сторін зобов'язана повернути другій стороні у натурі все, що вона одержала на виконання цього правочину (договору), а в разі неможливості такого повернення, зокрема тоді, коли одержане полягає у користуванні майном, виконаній роботі, наданій послугі, – відшкодовувати вартість того, що одержано, за цінами, які існують на момент відшкодування. Рішення суду про задоволення позову про повернення майна, переданого за недійсним

правочином, чи витребування майна із чужого незаконного володіння є підставою для здійснення державної реєстрації, за власником, а також скасування попередньої реєстрації.

Згідно ч. 4 ст. 216 ЦК України правові наслідки недійсності нікчемного правочину, встановлені законом, не можуть змінюватися за домовленістю сторін (така заборона не стосується інших видів недійсних правочинів). Наслідки визнання договору недійсним не може бути його розірвання, оскільки це взаємовиключні вимоги.

Таким чином, недійсність господарського договору, можна сказати цілком і повністю пов'язана з цивільним законодавством, як фундаментальним, вона яка правова характеристика вводить підприємницькі відносини у певне затягування та суперечності інтересів цих сторін, а також самої держави і суспільства. Сторони повинні були при заключенні своїх відносин у рамки зобов'язального права розуміти важливість і доцільність їх оформлення та правову узгодженість між ними. Метою кожного господарського правочину можливо оцінювати той кінцевий результат, який ми отримуємо при певних правовідносинах.

БАНКРУТСТВО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ: МЕХАНІЗМ ТА ЗМІСТ ПОДАННЯ ЗАЯВИ ПРО ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Сєдих Р.Є., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Перунова О.М., канд. юрид. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Одною з ознак підприємницької діяльності є ризикованість, яка безперечно уявляє собою ризик саме втратити майно при веденні господарської діяльності і стати неплатоспроможним суб'єктом, що веде до визнання учасника господарських правовідносин банкрутом. Цей елемент роз-